

BETÆNKNING

Afgivet af Landstingets Lovudvalg

vedrørende

Forslag til landstingslov om ændring af landstingslov om Landstinget og Landstyre

*(Landstingets adgang til oplysninger vedr. helt eller delvist hjemmestyreejede
aktieselskaber)*

Afgivet til forslaget 2. behandling

Landstingets Lovudvalg har under behandlingen bestået af:

Landstingsmedlem Olga P. Berthelsen, Inuit Ataatigiit (formand)
Landstingsmedlem Vittus Mikaelson, Siumut
Landstingsmedlem Agnethe Davidsen, Siumut
Landstingsmedlem Otto Jeremiassen, Siumut, suppleant
Landstingsmedlem Lene Knüppel, Demokraterne
Landstingsmedlem Jens B. Frederiksen, Demokraterne, suppleant
Landstingsmedlem Godmand Rasmussen, Atassut

1. Forslagets baggrund:

Revisionsudvalget har efter gældende regler alene indsigt i Landskassens regnskaber og de nettostyrede virksomheder. Hjemmestyreejede aktieselskaber er derimod ikke undergivet Revisionsudvalgets kontrol. Landstingets indsigt i Hjemmestyrets værdier er derfor gradvist blevet mindre i takt med, at en række offentligt ejede virksomheder op gennem 90'erne er blevet omdannet til aktieselskaber.

Revisionsudvalget afgav under efterårssamlingen 2000 en beretning, hvori udvalget gav udtryk for, at dette stemmer dårligt overens med det almindeligt accepterede demokratiske princip om, at Landstinget både har kompetence til at give bevillingerne og kontrollere hvordan de bruges. Revisionsudvalget efterlyste på den baggrund en udvidelse af Revisionsudvalgets kompetence. Udvalget fulgte op på denne problemstilling ved at fremsætte et beslutningsforslag under efterårssamlingen 2001.

Under behandlingen af Revisionsudvalgets beslutningsforslag tilsluttede Landstinget sig Revisionsudvalgets principielle betragtninger. Landstinget fandt samtidig, at de praktiske erfaringer med hjemmestyreejede aktieselskabers drift viser, at der er behov for at styrke varetagelsen af Hjemmestyrets aktionærinteresser, både gennem en forbedring af rammerne for den parlamentariske kontrol, og gennem en forbedring af rammerne for Landsstyrets udøvelse af aktionærrollen.

Som en yderligere opfølgning anmeldte Revisionsudvalget på Landstingets forårssamling 2004 et forslag til landstingslov om ændring af landstingslov om Landstinget og Landsstyret, om Landstingets adgang til oplysninger vedrørende de helt eller delvist hjemmestyreejede aktieselskaber (FM 2004/51).

I erkendelse af behovet for en mere gennemgribende revision af landstingsloven om Landstinget og Landsstyret vedtog Landstinget imidlertid under efterårssamlingen 2004 et beslutningsforslag om nedsættelse af en arbejdsgruppe til udarbejdelse af forslag til landstingslov om Landstinget og Landsstyret. I arbejdsgruppens kommissorium blev det fastsat, at det skal tilstræbes, at arbejdsgruppen i videst muligt omfang sikrer en indarbejdelse af principperne i FM 2004/51.

Under forårssamlingen 2005, vedtog Landstinget en ændring af arbejdsgruppens kommissorium. I det ændrede kommissorium indgår, at arbejdsgruppen skal prioritere en hurtigere behandling af problemstillingerne vedr. Landstingets indsigt i de helt eller delvist hjemmestyreejede aktieselskaber.

I overensstemmelse hermed har arbejdsgruppen udarbejdet det foreliggende lovforslag, som blev førstebehandlet under forårssamlingen 2006.

2. Forslagets væsentligste indhold:

Forslaget indebærer, at Revisionsudvalgets opgaver og beføjelser udvides. Revisionsudvalget får således også til opgave at føre kontrol med Landsstyrets varetagelse af Hjemmestyrets aktionærinteresser.

Revisionsudvalget får mulighed for - som led i denne kontrol - at foretage en vurdering af, hvorvidt Landsstyret i tilstrækkeligt omfang har søgt at sikre, at der tages passende økonomiske hensyn ved driften af de helt eller delvist hjemmestyreejede aktieselskaber. Vurderingen har karakter af en forvaltningsrevision, men retter sig ikke direkte mod selskabets drift, men mod Landsstyrets (aktionær-)kontrol med selskabets drift.

Til brug for Revisionsudvalgets kontrol med Landsstyrets varetagelse af Hjemmestyrets aktionærinteresser gives Revisionsudvalget adgang til at pålægge Landsstyret at søge nærmere bestemte oplysninger indhentet fra et (helt eller delvist) hjemmestyreejet aktieselskab. Hvis aktieselskabet ikke frivilligt vil afgive de ønskede oplysninger, kan Revisionsudvalget pålægge Landsstyret at forsøge at tvinge aktieselskabet hertil ved at anvende de muligheder, som er hjemlet i aktieselskabsloven eller i selskabets vedtægter. Hjemmestyrets aktionærindflydelse kan have afgørende betydning for, om Landsstyret formår dette. I aktieselskaber,

hvor Hjemmestyret er eneaktionær, har Landsstyret i princippet uindskrænket adgang til oplysninger. I aktieselskaber, som kun er delvist hjemmestyreejede, vil Landsstyret derimod langt fra altid være i stand til at rekvirere materiale og fremskaffe oplysninger. Dette skyldes hensynet til de øvrige aktionærers interesser.

De oplysninger, som Landsstyret er i stand til at indhente, skal straks videregives til udvalget.

Forslaget indeholder en mindretalsbeskyttelse.

Hvis der ikke er flertal i Revisionsudvalget for at foretage en forvaltningsrevision af Landsstyrets (aktionær-)kontrol med et hjemmestyreejet aktieselskab, kan et udvalgsmedlem, som ønsker en sådan forvaltningsrevision, forelægge forslaget for det samlede Landsting. Forslaget betragtes så som vedtaget, hvis mindst 2/5 af Landstingets medlemmer (d.v.s. 13 landstingsmedlemmer) stemmer for det.

Det samme gælder i forhold til muligheden for at pålægge Landsstyret at søge oplysninger indhentet fra et hjemmestyreejet aktieselskab. Hvis der ikke er flertal i Revisionsudvalget for at pålægge Landsstyret at søge oplysninger indhentet, kan et udvalgsmedlem forelægge et forslag herom for det samlede Landsting. Forslaget betragtes så som vedtaget, hvis mindst 2/5 af Landstingets medlemmer stemmer for det.

Når det gælder tilvejebringelse af oplysninger vedr. hjemmestyreejede aktieselskaber er forslagens mindretalsbeskyttelse dog ringere end den eksisterende mindretalsbeskyttelse. Ved Revisionsudvalgets gennemgang af Landskassens regnskaber, har ethvert medlem af Revisionsudvalget efter de regler, som gælder i dag, mulighed for at kræve, at der skal indhentes oplysninger og materiale – også selv om et flertal i udvalget ikke mener, at der er behov for at indhente de pågældende oplysninger. Den ret får det enkelte medlem ikke, når det gælder oplysninger om et aktieselskab.

Det kan skade et aktieselskab, hvis oplysninger, der har karakter af forretningshemmeligheder, kommer konkurrenterne for øre. Derfor indeholder forslaget også en bestemmelse om, at Revisionsudvalgets medlemmer (samt sekretær og tolk m.v.) er forpligtet til at hemmeligholde de oplysninger, der er givet udvalget i fortrolighed. Hvis udvalget finder det påkrævet at orientere Landstinget om forhold, der vedrører Hjemmestyrets aktionærinteresser må det gøres i en betænkning, som Landstinget behandler for lukkede døre, hvis betænkningen indeholder fortrolige oplysninger.

Forslaget indeholder også en bestemmelse om Finansudvalgets adgang til oplysninger vedr. helt eller delvist hjemmestyreejede aktieselskaber i sager, hvor udvalget skal tage stilling til, om Hjemmestyret skal foretage et kapitalindskud i et hjemmestyreejet aktieselskab, samt i tilsvarende sager om garantistillelse.

Bestemmelsen indebærer dog ikke en udvidelse af Finansudvalgets eksisterende beføjelser, men tjener til at synliggøre disse, hvilket i sig selv antages at kunne styrke den parlamentariske kontrol i relation til kapitalindskud og garantistillelser.

Bestemmelsen giver Finansudvalget adgang til at pålægge Landsstyret at søge nærmere bestemte oplysninger indhentet fra et (helt eller delvist) hjemmestyreejet aktieselskab. Hvis aktieselskabet ikke frivilligt vil afgive de ønskede oplysninger, kan Finansudvalget pålægge Landsstyret at forsøge at tvinge aktieselskabet ved at anvende de muligheder, som er hjemlet i aktieselskabsloven eller i selskabets vedtægter. Dette gælder dog som nævnt kun i sager, hvor Finansudvalget skal tage stilling til, om Hjemmestyret skal foretage et kapitalindskud i det pågældende aktieselskab, samt i tilsvarende sager om garantistillelse.

De oplysninger, som Landsstyret indhenter, skal straks gives til Finansudvalget.

Bestemmelsen fastslår endvidere, at Finansudvalget kan stille udvalgets behandling i bero, indtil de ønskede oplysninger foreligger. Det er der ikke noget nyt i – den mulighed har udvalget i forvejen. Men når muligheden udtrykkeligt fremgår af loven, vil Finansudvalget måske lettere kunne modstå pres for at træffe en hurtig beslutning på et ufuldstændigt beslutningsgrundlag.

Endelig forpligter bestemmelsen Finansudvalgets medlemmer (samt sekretær og tolk m.v.) til at hemmeligholde de oplysninger, udvalget indhenter om et hjemmestyreejet aktieselskab, hvis oplysningerne er givet i fortrolighed.

3. Indhentede bemærkninger fra Revisionsudvalget og Finansudvalget.

Lovudvalget har indhentet bemærkninger til forslaget fra hhv. Revisionsudvalget og Finansudvalget. De to udvalgs bemærkninger er optaget som bilag til denne betænkning.

3.1. Revisionsudvalgets hørings svar:

Revisionsudvalget støtter forslaget i dets nuværende form.

3.2. Finansudvalgets hørings svar:

1) Finansudvalget tilslutter sig, at Landstinget bør have adgang til oplysninger om de hjemmestyreejede aktieselskaber - ikke blot af demokratiske hensyn, men også for at sikre, at Landsstyret fører kontrol med, om selskaberne drives forsvarligt.

2) Lovforslaget giver Finansudvalget adgang til (gennem Landsstyret) at indhente oplysninger om et hjemmestyreejet aktieselskab i forbindelse med behandling af bevillingssager om Hjemmestyrets kapitalindskud i det pågældende selskab eller garantistillelse for selskabet. Finansudvalget konstaterer i sit svar, at udvalget i forvejen har en sådan adgang, og at denne (uskrevne) adgang formentlig er bredere end den adgang, som ligger i lovforslaget. De foreslåede bestemmelser må således

betragtes som minimumsbestemmelser, idet Finansudvalgets adgang til oplysninger i realiteten ofte vil være videre.

3) Finansudvalget finder ikke, at udvalgets adgang til oplysninger om de hjemmestyreejede aktieselskaber bør begrænses til kun at gælde i sager om kapitalindskud eller garantistillelse. I realiteten har Hjemmestyret mange andre muligheder for at støtte et aktieselskab økonomisk - f.eks. gennem indhandlingstilskud. En afdækning af det pågældende selskabs forhold vil således kunne hindres, ved at den pengesum, der ønskes tilført selskabet, kanaliseres over i selskabet på anden måde end gennem kapitalindskud eller garantistillelse.

4) Finansudvalget er tilfreds med bestemmelsen om, at udvalget kan standse behandlingen af en sag (om kapitalindskud eller garantistillelse) indtil udvalget har fået de oplysninger, udvalget mener at have brug for. Denne mulighed har udvalget nu altid haft, men udvalget er tilfreds med, at den nu kommer til at stå i selve landstingsloven.

5) Finansudvalget er tilfreds med de bestemmelser i lovforslaget, som skal sikre, at udvalgets medlemmer ikke videregiver fortrolige oplysninger til andre.

6) Lovforslaget indeholder en bestemmelse, som skal sikre, at også et mindretal i Revisionsudvalget/Landstinget har mulighed for at kræve oplysninger indhentet om hjemmestyreejede aktieselskaber: Hvis et flertal i Revisionsudvalget modsætter sig et udvalgsmedlems forslag om, at der skal indhentes oplysninger om et aktieselskab, kan udvalgsmedlemmet forelægge forslaget for det samlede Landsting. Forslaget betragtes som vedtaget hvis 2/5 af Landstingets medlemmer (d.v.s. 13 landstingsmedlemmer) stemmer for forslaget.

Denne bestemmelse gælder imidlertid kun for Revisionsudvalget. Finansudvalget finder, at der bør indarbejdes en tilsvarende bestemmelse vedr. Finansudvalget.

7) Landstinget afventer fortsat et forslag til en samlet revision af landstingsloven om Landstinget og Landsstyret. Finansudvalget opfordrer Lovudvalget til i forbindelse med denne revision at være opmærksom på, at Finansudvalgets opgaver tillige er reguleret i budgetloven. Finansudvalget finder det mindre hensigtsmæssigt, at reglerne om Finansudvalget findes i flere forskellige love.

4. Lovudvalgets overvejelser og indstilling:

Hvad angår udvidelsen af Revisionsudvalgets kompetence konstaterer Lovudvalget, at det foreliggende lovforslag i vid udstrækning bygger på det lovforslag, som Revisionsudvalget fremsatte under forårssamlingen 2004. Det fremgår imidlertid af lovbemærkningerne, at modtagne hørings svar i vidt omfang er søgt indarbejdet, ud fra et ønske om at søge bredest mulig tilslutning til forslaget. Revisionsudvalget tilslutter sig forslaget i dets nuværende form.

Hvad angår forslaget om bestemmelse om Finansudvalgets adgang til oplysninger om helt eller delvist hjemmestyreejede aktieselskaber, har Lovudvalget noteret sig, at Finansudvalget på to punkter ønsker ændringer i forslaget:

Finansudvalget mener ikke, at udvalgets adgang til oplysninger om de hjemmestyreejede aktieselskaber skal begrænses til kun at gælde i bevillingssager om kapitalindsud eller garantistillelse. Finansudvalget ønsker oplysningsadgangen udvidet til at omfatte bevillingssager om anden økonomisk begunstigelse af væsentlig betydning for økonomien i et helt eller delvist hjemmestyreejet aktieselskab.

Et enigt Lovudvalg opfordrer Landsstyret til at fremsætte ændringsforslag i overensstemmelse hermed.

Finansudvalget ønsker endvidere en mindretalsbeskyttelse, svarende til den mindretalsbeskyttelse lovforslaget fastsætter for Revisionsudvalget.

Et flertal i Lovudvalget bestående af Siumut, Inuit Ataqatigiit og Atassut finder ikke tilstrækkeligt grundlag for at imødekomme dette ønske fra Finansudvalget. En stor del af året er Landstinget ikke samlet. Hvis den foreslåede mindretalsbeskyttelse også skal gælde Finansudvalget, risikerer man, at bevillingssager enten må udskydes til den førstkommende samling (hvilket vil kunne være uhensigtsmæssigt, hvis det pågældende selskab har et akut behov for kapitaltilførsel), eller at Landstinget må indkaldes ekstraordinært, med betydelige omkostninger til følge.

Et mindretal i Lovudvalget bestående af Demokraterne tager Finansudvalgets ønske til efterretning og opfordrer Landsstyret til at fremsætte ændringsforslag i overensstemmelse hermed.

Det er et enigt Finansudvalg, der har fremsat ønsket om, at et mindretal på 2/5 af Landstingets medlemmer skal kunne pålægge Landsstyret at tilvejebringe de oplysninger, Landsstyret er i stand til, til brug for Finansudvalgets behandling af bevillingssager om kapitaltilførsel til hjemmestyreejede aktieselskaber.

Det vil være uheldigt, hvis et flertal i Finansudvalget bestående af repræsentanter for de regeringsbærende partier udnytter sin majoritet til at forhindre afdækning af forhold, som er af betydning for Finansudvalgets vurdering af sager om kapitaltilførsel m.v. til hjemmestyreejede aktieselskaber. Ikke blot ud fra demokratiske betragtninger men i høj grad også ud fra samfundsøkonomiske. Landstingsloven om Landstinget og Landsstyret bør efter Demokraternes opfattelse tage højde herfor.

Et flertal i Lovudvalget bestående af Siumut, Inuit Ataqatigiit og Atassut indstiller forslaget til vedtagelse med de af et enigt udvalg foreslåede ændringer.

Et mindretal i Lovudvalget bestående af Demokraterne indstiller forslaget til vedtagelse med de ændringer, som er foreslået af mindretallet, og de ændringer, som er foreslået af et enigt udvalg.

Olga P. Berthelsen
Formand

Vittus Mikaelson

Agnethe Davidsen

Lene Knüppel

Godmand Rasmussen

[Bilag1](#) (pdf-format)

[Bilag 2](#) (pdf-format)

--